

Prof. dr hab. n. med. Janusz Klatka

Lublin 19.07. 2019 r.

Klinika Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej

UM w Lublinie

O C E N A

rozprawy doktorskiej lek. Mateusza Kolatora pt. „Ocena jakości życia u pacjentów z nowotworem krtani”.

Nowotwory głowy i szyi to jedne z sześciu najczęściej występujących nowotworów złośliwych, a zachorowalność na nie rośnie z roku na rok. Niestety, wyniki leczenia tych pacjentów nie są zadowalające, ponieważ 70 procent spośród chorych zgłasza się do lekarza, gdy choroba jest już w stadium zaawansowanym. Tymczasem im późniejsze leczenie, tym bardziej okaleczające – uszkodzeniu mogą ulec narządy zmysłów, może dojść do deformacji twarzy. Leczenie operacyjne to jednak dopiero pierwszy etap zmagania pacjenta z nowotworem. Ono ratuje życie chorym, ale jednocześnie dewastuje jego jakość. Niektórzy chorzy nie mogą mówić, mają problemy z wykonywaniem codziennych czynności, np. z jedzeniem, mają obniżoną sprawność oddechową. Chorzy ci mają też problemy egzystencjalne, związane często z niemożnością powrotu do pracy, czy przejściem na rentę, a także problemy psychologiczne, związane z nagłą zmianą stylu życia lub niemożnością porozumiewania się z otoczeniem.

W ostatnich latach przy wyborze metody leczenia pacjentów z rakiem krtani staramy się uwzględniać zarówno możliwość uzyskania jak najdłuższego okresu przeżycia pacjentów, jak również najwyższej jakości życia pacjentów po przeprowadzonym leczeniu.

Według Światowej Organizacji Zdrowia- zdrowie to nie jest tylko brak choroby, lecz również dobrostan fizyczny, psychiczny i społeczny.

Doktorant podkreśla, że jakość życia to „spostrzeganie przez jednostkę jej pozycji w życiu w kontekście kultury i systemów wartości w jakich żyje oraz w relacji do jej celów, oczekiwań, standardów i zainteresowań”. Podejmując decyzję zastosowania radykalnego leczenia chirurgicznego u pacjentów, zwłaszcza z zaawansowanym rakiem krtani, lekarz zdaje sobie sprawę z wpływu tego leczenia na jakość życia pacjentów. Niestety do tej pory nie określono w wyraźny sposób standardów dotyczących wskaźników jakości życia możliwych do zastosowania przy wyborze metody leczenia chorych z nowotworami głowy i szyi. Dlatego też podjęcie przez lek. Mateusza Kolatora badań nad wskaźnikami

oczekiwanej jakości życia pacjentów, które mogłyby stać się przydatne przy wyborze metody leczenia chorych z rakiem krtani, uważam za celowe i uzasadnione.

Do oceny przedstawiono mi pracę doktorską opartą o cykl trzech publikacji powiązanych tematycznie. W skład cyklu prac wchodzi następujące prace :

Nr 1. Assessment of quality of life in patients with laryngeal cancer: a review of articles

Nr 2. Polish validation of the University of Washington "quality of life" questionnaire in patients with cancer of the larynx

Nr 3. Quality of life in patients with laryngeal cancer before and after surgery

Celem i założeniem rozprawy doktorskiej była ocena jakości życia u pacjentów z nowotworem krtani, który w poszczególnych pracach był realizowany przez :

Przegląd, analizę i ocenę dostępnych narzędzi do oceny jakości życia u pacjentów z rakiem krtani na podstawie ogólnodostępnej literatury medycznej - w pracy nr 1.

Tłumaczenie na język polski oraz walidacja powszechnie używanej ankiety do oceny jakości życia u pacjentów z nowotworami głowy i szyi - w pracy nr 2.

Porównanie jakości życia u pacjentów z rozpoznany rakiem krtani zakwalifikowanych do leczenia chirurgicznego przed i po zabiegu całkowitego usunięcia krtani z użyciem polskiej wersji kwestionariusza oceny jakości życia European Organisation for Research and Treatment of Cancer – w pracy nr 3.

W pracy nr 1. pt. „Przegląd dostępnych narzędzi do oceny jakości życia”, baza danych Pubmed została przeszukana pod kątem artykułów zawierających słowa kluczowe „jakość życia”, „nowotwory krtani” oraz „kwestionariusz”. Artykuły zostały poddane analizie. Po zidentyfikowaniu kwestionariuszy oceny jakości życia baza danych została ponownie przeszukana. Ostatecznie wykonano przegląd i analizę 43 artykułów w których autorzy opisywali narzędzie oceny jakości życia specyficzne dla nowotworu krtani.

W pracy nr 2. pt. „Tłumaczenia i walidacja kwestionariusza oceny jakości życia” oryginalna angielska wersja kwestionariusza University of Washington została przetłumaczona i zaadaptowana na język polski, zgodnie z międzynarodowymi wytycznymi. Przetłumaczony kwestionariusz University of Washington oraz kwestionariusz EORTC zostały wypełnione przez 66 pacjentów z rakiem krtani. Wyniki zostały przeanalizowane i porównane.

W pracy nr 3 grupę badaną stanowiło 44 pacjentów z rakiem krtani w stadium T3 i T4, którzy zostali zakwalifikowani do całkowitego usunięcia krtani. Pacjenci wypełnili ankiety EORTC przed i po zabiegu.

Przeprowadzone badania pozwoliły na zidentyfikowanie czterech kwestionariuszy oceny jakości życia . The European Organization for Research and Treatment of Cancer (EORTC), University of Washington quality of life (UW-QoL), Functional Assessment of Cancer Therapy for head and neck (FACT H&N), University of Michigan Head and Neck specific Quality of Life instrument (HNQoL)

Autorzy przetłumaczyli na język polski angielską wersję kwestionariusza UW-QoL. Wyniki pokazały dobry współczynnik rzetelności oraz dobrą niezawodność i trafność kwestionariusza.

W pracy nr 3 wykazano, że jakość życia u pacjentów po zabiegu całkowitego usunięcia krtani poprawiła się w domenie bólu.

Przeprowadzone badania pozwoliły Doktorantowi na wyciągnięcie następujących wniosków:

- Polska wersja kwestionariusza UW-QoL jest rzetelnym i niezawodnym narzędziem do oceny jakości życia u pacjentów z rakiem krtani.

- Jakość życia u pacjentów z rakiem krtani po zabiegu poprawiła się w domenie bólu.

- Badania jakości życia u pacjentów z rakiem krtani powinny być kontynuowane na większej grupie pacjentów.

- Wyniki przeprowadzonych badań stanowią użyteczny materiał do analizy korzyści płynących dla pacjentów i mogą być istotne w procesie podejmowania decyzji o sposobie leczenia.

Podsumowanie

We wszystkich trzech pracach Autor wykazuje się dużą wiedzą w temacie prowadzonych badań, logicznie próbuje interpretować uzyskane wyniki. W dyskusjach, jak i w pozostałych częściach prac wykorzystuje i cytuje liczne pozycje anglojęzycznego piśmiennictwa.

Jako recenzent przedstawionej mi pracy doktorskiej muszę stwierdzić, że mam niezwykle ułatwione zadanie, ponieważ cykl prac będący podstawą dyzertacji został opublikowany w renomowanych czasopismach posiadających współczynnik wpływu. W związku z powyższym nie mam również powodu do przedstawiania jakichkolwiek krytycznych uwag, dotyczących przedstawionych publikacji. Istotnym czynnikiem wpływającym na ocenę pracy doktorskiej jest przedstawiony przez Doktoranta Jego udział w realizacji tych trzech prac. Wynika z niego, że jest On współautorem o decydującym udziale w realizacji wszystkich

trzech prac. Przedstawioną mi do oceny pracę doktorską, składającą się z cyklu trzech spójnych tematycznie prac, oceniam bardzo wysoko. Wyniki przeprowadzonych badań dostarczyły szeregu nowych i ważnych informacji, dotyczących zastosowania wskaźników jakości życia przy wyborze metody leczenia pacjentów z rakiem krtani. Praca doktorska lek. **Mateusza Kolatora** stanowi oryginalny i bardzo wartościowy przyczynek do rozwoju polskiej otolaryngologii.

Reasumując, w oparciu o przeprowadzone badania oraz wyniki uzyskane przy zastosowaniu wiarygodnych metod, głęboką wiedzę Autora, jego samodzielność i swobodę poruszania się w temacie będącym przedmiotem badań, uważam, że omawiana rozprawa spełnia wszystkie warunki stawiane pracom doktorskim i na tej podstawie mam zaszczyt przedłożyć Wysokiej Radzie Wydziału Lekarskiego Kształcenia Podyplomowego Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu wniosek o dopuszczenie lek. **Mateusza Kolatora** do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Kierownik Katedry i Kliniki
Otolaryngologii i Onkologii Laryngologicznej
Uniwersytetu Medycznego w Lublinie

Prof. dr hab. n. med. Janusz Klatka